

Գ. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

1938
ՊԵՏՐՈՒԹ

ՏՊԱՐԱՆ ԽԱՄԻՍ

370.1

Գ-98

370.1

4-98

2002-1

Գ. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

2002-1

ՏԳԱՐԱՆ «ՄԱՍԻՍ»

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԵՐԿՈՒԽՕՍՔ

Փոքր տարիքի գաղթական եղած եւ կամ արդէն օտար հողի վրայ ծնած հայ աւակներէն օտարացման վտանգը ամենէն առաջ եւ ամենէն առաջ կ'սպառնայ: Այլ սերունդին կը պակսի ազգային - հոգեկան ապրում:

Ամենէն առաջ հայ դպրոցին վիճակում է կատարելապէս ամենաանուրակական եւ ամենամեծ պարտականութիւնը օտարութեան մէջ մեր ազգային դիմագծութիւնը անպարտ պահել:

Օտար դպրոցը հայ զգացման կրօնով իր մայրենի լեզուէն, ազգային անցեալէն եւ աւանդութիւններէն, հայ մրշակայքէն ու հայ եկեղեցիէն, եւ ազգային կեանքի հանդէպ ամեն շահագրգռութենէ՝ անզգալիօրէն անհաշու կը դարձնէ հայ զգացման հողին իրենցներուն եւ իր ազգին հոգիին:

Յեղային նկարագրի կազմութեան համար՝ ցեղային գոյութիւն, ցեղային սկզբունք եւ ցեղային ոգի մշակելու եւ սերունդին մէջ. առանց ասոնց, որեւէ սկզբունքի յարիլ կը նշանակէ գոյութեան պայքարի վրայ գաղափար չունենալ: Անհասարակ ցեղին արտադրութիւնը պէտք է դառնայ. անա քե ինչո՞ւ անհրաժեշտ եւ կենսական է ցեղային դաստիարակութիւնը:

Ազգային դաստիարակութիւնը մեր հաւաքական անհասականութեան պահպանման խարխալ համարում է:

Ինչ ուղղութեան պատկանող մարդոց ձեռքն ալ գրեթէ իր դաստիարակող սերունդ մը, երբ կ'ուզուի իր անոր ազգային դաստիարակութիւն, անոնք պարտաւոր են հաստատուելու, երկրպագուելու եւ յաղթանակի հաւատով, իրենց ձեռնաստիւն սերունդը արժանաւոր ժառանգորդներ դարձնել անցեալ սերունդին եւ անոր նպատակներուն: Պիտիւնք կ'ըսեն իր մէկ հատկանշական գործունեութիւնը եւ որ կերտեցին Գերմանիայի մշակութային կարճեալ ա-

անոնցմով է որ պահպանեցին գերմաններու միութիւնը՝ օտար հողի վրայ:

Կատարած չկայ քե մեր ազգային նկարագրին բարեկամութեան ու զարգացման գլխաւոր եւ եական պայմանն է հիպոթէզը ընթացիկ. առանց որուն, կատարելի քե, որեւէ ժողովուրդ կամ ազգ, կրնայ ունենալ հանրային առողջ կեանք մը:

Դաստիարակութեան գործը այն ժամանակ յաջողութեամբ յառաջ կը տարուի եւ ցանկալի արդիւնք կուտայ, երբ դպրոցն ու ընտանիքը ընդունակ կ'ըլլան իրենց կոչումն ըմբռնելու եւ սրբութեամբ անոր ծառայելու:

Ծնողք պէտք է գիտնան քե վաղուան մարդկութիւնը իր խարխալը դրած է այսօրուան մանկութեան վրայ եւ իրենք կեանքի հարստացեալներ եւ Աստուծոյ գործակիցներ են:

Ձի մոռնալ քե ընտանեկան սիրոյ շաւուկ գրկին մէջն է որ կը մեծնայ մանուկին անհասականութիւնը, կը կազմուի բնաւորութիւնը, կը դարձնուի նկարագիրը եւ կը զարգանայ անոր ժառանգական ձգտումներն ու կարողութիւնները:

Ժողովուրդի մը ապրելակերպն է ոչ միայն այնքան ընտանեկան ազդեցութիւն կը գործէ նոր սերունդին վրայ որչափ սղիսորութիւնը ծնողներուն:

Այսօր, գուրկ ամէն միջոցներէ, նման կեանքի այս ստանդարտին տեսնում մէջ, սոյն գործը, հայ ծնողներն ու հայ աւակներէն Բամես ժառանգութիւն մը մասնաշաղկապ կոչումն է:

Այս գրույթը մտերմ-ընկեր մը պիտի ըլլայ Ձեզ եւ Ձեր պատկերներուն: Բոլորիս բաղձանքն է հայրենասիրութիւն, ուրեմն պէտք է խորհիմք, քե հայրենիքը շինելու համար, անպայման պէտք է պատրաստել ապագայ սերունդը, որ է այսօրուան մանկութիւնն ու պատանեկութիւնը: Զմոռնալ քե, ապագայի յաջողութիւնը ներկայի ջանքերուն մէջը կը կայանայ:

15 Մարտ, Նոր-Սիս 1938

Գ.Գ.Գ.

63989-67

Մ Ի Ա Յ Ո Ղ Վ Ե Ր Ք Ե Ր

Ս Պ Ա Ս Ո Ւ Մ Ե Ն...

Անձանոթ չէք ինձ.

Եւ այնուամենայնիւ սրտի խորունկ բերկրանքով էր, որ տեսայ Մարտէյում ու չըջակայքում, թէ վըտարանդի հայ ժողովուրդը ինչպէս զիտէ Յոյսի զաները բաղխել սքանչելի յամառութեամբ:

Նոր են հասել հեիհե, անիծուած բաղդի երեսից: Նոր են թօթափել վրաններից հեռուոր ու անողորմ ճամբաների փոշին, միացող վէրքերը նոր-նոր են կապել, որ արիւնը չը ծորայ, վիթխարի ցաւը ներս են քաշել հողիների մէջ, որ աշխարհը չտեսնի, կուլ են աւել արցունքը, հեծեծանքը խեղդել և...

Եւ վաստակի ճամբան են բռնել, արդար վաստակի: Հայոց աշխարհի քրտինքի հոտն է բուրում ամենփայլ:

Մեր աշխատաւոր ու հովիւ ազաները տեսայ:

Նոյնն են. նոյնն են ինչ որ տեսած էի Բագրեւանդում, Բասենում, Բարձր Հայքում և պանդխտութեան բոլոր ճանապարհներում:

Նոյնն են, ինչ որ Այրարատեան աշխարհում, Արագածի լանջերին, ու Ղարաբաղի միջին ձորերում:

Քրտինքի ժողովուրդն է այս ազգը և քրտինքով հզօր ու անպարակի:

Ամբողջ մեր ալիծուփ պատմութիւնն է այս: Հազար ու հազար տարի մենք պայքարել ենք Ասիական ոտնացող ցեղերի դէմ, այդ արդար ու բեղուն քրտինքի ազատութեան համար:

Ո՞ր չարամիտ թշուառական է չարաւել հայ ժողովուրդի թիկունքին այն դարչահոտ ցեխը, թէ հայը սեղանաւոր է կամ գձուձ «տիւքեանչի»... Եւրոպական չարչիների բարբառանքն է այդ՝ մեր ցեղի քրտինքն անարգող:

Հազարաւոր հայութիւնը տեսայ, որ իր հինաւորց հօրովելի փոխարէն մուրճի զրնգոցն է հանում գործարանների զնդանների վրայ: Վաստակում են, հայրենի երգերը երգում և հայրենիք երազում:

Ու սպասում են յամառ ու չքեղ յոյսով:

Սպասում են, որ բացեն վերջապէս Հայրենիքի դռները...

* *

Մեր պատանիները տեսայ, մեր այն զմբաղը սեռունդը որ խանձարուրի մէջ ցաւի օրօրը լսեց և արդայութեանը՝ արիւնի միջից նայեց արեւին:

Եւ այժմ, նոր փետրակալած ձագուկների պէս, աղատ անհունն է երազում ու իր հայրենիքը:

Թաւ ու թուխ յօնքեր ունին սև խորունկ աչքերի վրայ, ուր վառւում է մեր ցեղական անմար ու անհանգիստ կրակը:

Ճակատն ի վեր հարուստ մազերը քմահաճօրէն ցաք ու ցրիւ, ինչպէս նոր արբունքի հասած նժոյզը, որ դարնան հովերի շնչող ուռնիներն է փնջացնում մարդերի մէջ սլանալով:

Աշխոյժ են ու կայտառ, ծանր իմացական հայեացք ունին, որ բռնամ է հոգիդ, որ կաշկանդում է քեզ արդար ու հզօր խօսքի ծարաւով:

Եւ պէտք է՝ որ խօսքը հայրենիք լինի, Մասիս, Արագած, Արաքս ու Եփրատ, մողական մի խօսք, որ աւերակների ու զուլումի ծոցից չէն ու հպարտ հայրենիքը դուրս քաշի արեւի առաջ, նորէն հօտերը բառաչեն, երամակը խրխնջայ, դուրսան հերկի, աղօսը քրտնի, ծխանի ծուխը բարձրանայ բոլոր խրճիթներէն և յուսթի վաստակը ազատ ու չքեղ հրաշք գործէ:

Եւ տրամութիւն ու կորովի գեղեցկութիւն ունին այս պատանիները և մեր ցեղական վէրքի ու զուլումի վրայ իրենց մատաղ ու խանդավառ հողիների զեղեցկութիւնն են փռում:

Եկել են Հայոց Աշխարհի ամէն ծայրերից, եկել են նզոված ճամբաներով, իրար անծանօթ, ու իրար են դառել Միջերկրականի ավերին, ինչպէս մի հօր մի մօր զաւակներ—Հայոց Աշխարհի յուսթի արդանդից ծընւած: Գտել են իրար ինչպէս հարազատ եղբայրն եւ, փարել են իրար, համբուրել, լացել, քրքջացել ապա մեր հայրենի եռագոյն դրօշն են դրակել, նրա նւիրական ծաղքերի տակ ծաւրել, և «Պատանեկան Միութիւն» կազմել, յանուն Հայրենիքի:

Եւ սպասում են, որ Հայրենիքի գոնեւրը բացեն: Սպասում են ու Յոյսի գոնեւրը ծեծում յամառ ու աննկուն... *

* *

Մեր հինաւորաց ու բարի ընտանիքը տեսայ. օտար հօրիզոնների տակ նա նոյնն է, ինչպէս հազար տարի առաջ: Մեր Մայր ամենայն Ձգաստութեանց Անահիտ» ոգին է թրթռում բոլոր յարկերի տակ: մեր ցեղային վաղեմի առաքինութիւնները տակաւին կուռ ժայրեր են խորտակուելու օտարութեան պղտոր ալիքները:

Մեր պառաւ ու անուշ մամիկները տեսայ, որոնք հայրենի աշխարհի մոխիրն են բերել իրենց հետ և մեր լեռների ոսկի հէքաթները՝ իրենց սիրուն թռռնիկներով համար:

Մի հատիկ երազ ունին, որ այս թռռնիկներն աճեն, զօրանան, մեր աշխարհի անտառը բարձրանայ վերըստին, և յետոյ՝ մի բուռն հող հայրենի աշխարհում իրենց գերեզմանին:

Եւ մինչև այդ՝ թուխսի պէս ձաղուկներն իրենց թեւերին տակն են—մամիկին ծոցն են, մամիկի հեքեաթները լսում:

— Ապա մի երգ ասա՝ անուշիկս, թռռնիկն այնքան փոքր է, նրան աթոռի վրայ են դնում—որպէսզի իր հայրենի երգն ասի: Եւ որը մէքանի բառ է, որ մամիկն է սովորեցրել:

ու ամէն կերպ կ'աշխատի զայն զարդացնել ու գեղեցկացնել:

Ամէն մարդ կը պաշտպանէ իր Հայրենիքը, և չառանգամ անոր սիրոյն իր անձը կը զոհէ:

Բայց Գրիգորի'կ, գիտեմ, պիտի հարցնես, «ո՞ւր է իմ Հայրենիքս»:

Քու Հայրենիքդ չառ հեռուն է, հոն երթալու համար օրեր պէտք են, քու Հայրենիքիդ հողին վրայ կոխելու համար պէտք է անցնիս լեռներ ու ծովեր:

Որքան գեղեցիկ է քու և մեր Հայրենիքը, որուն անունն է Հայաստան, ան ունի սիրուն բլուրներ ու դաշտեր, Սևարառի պէս բարձր լեռներ, Եփրատի և Եւրօքսի նման անուշ ջուր ունեցող գետեր, Վանայ և Սեւանայ նման գեղեցիկ լճակներ:

Եթէ նոյնիսկ Հայաստանը գեղեցիկ ալ եղած չըլլար, անշուշտ զարձեալ պիտի սիրէիր զայն, այնպէս չէ՞ Գրիգորի'կ քանի որ ան քուկդ է:

Մեր գեղեցիկ Հայաստանը ունեցեր է չառ մը թըշնամիներ: Պարսիկները, Թաթարները, Թուրքերը, Քուրդերը անցած զարկուն ընթացքին մեր չէն հայրենիքը աւեր ու քանդ ըրած են: Բայց Գրիգորի'կ, Հայ ազգն ալ միշտ ունեցած է անվախ զինուորներ, քաջ զովարներ, որոնք մեր Հայրենիքը, պաշտպանած են և զայն թշնամիին ձեռքէն կտ խլելու համար՝ իրենց արիւնը թափած:

Գիտեմ Գրիգորի'կ, դուն ալ երբ մեծնաս, պիտի աշխատիս ամէն կերպ օգտակար ըլլալ քու Հայրենիքիդ և պիտի փափաքիս, աշխարհի ո'ր ծայրն ալ որ ըլլաս՝ երթալ Հայաստան, ճիշտ այնպէս՝ ինչպէս ծիծեռնակները, զարնան, չառ հեռուներէն, ծովեր ու լեռներ անցնելով, կը վերադառնան իրենց բոյնը:

Գրիգորի'կ, լա՛ւ բան է տուն մը ունենալ, բայց գիտե՛ս որքան աւելի՛ լաւ է ունենալ չէն Հայրենիք մը:

Պոլսէն

Հայր. Մ. ՊՈՏՈՒՐԵԱՆ

Ա. ՍԱՀԱԿԻՆ ԵՒ Ս. ՄԵՍՐՈՒՊԻՆ

(Ո Ւ Ղ Ե Ր Զ)

Սրբանուէր հոգիներ,

Դուք մեզի տուիք Գիր ու Գիրք. — Հայրենիքի մը նորածնութիւնն էր ապա Դուք մեզի սորվեցուցիք մեր այրուբները: Մեր ցեղին յաւերժութիւնն էր ապա Ու հիմայ երբ շատ անգամ կը միմեան աչքերնիս, երբ զերագոյն յոյսն ալ զէպի անյուստութիւն կը մօտի բողբոջեմ, Դուք կ'երևիք մեզի լուսեղէն զէմքերով: Ձեր էութիւնը կ'ուրաւազուի մեր հորիզոնին վերեւ կուրծքերէնդ՝ վրայ խաչին հետ սեղմած Գիր և Գիրք խօսքեր կուգան մեզի: Շարժում և կեանք են զիր և զիրք, ով որ հաւատաք ունի Գիրի և Գիրքի, կ'ապրի լեռնական եղբիւններու և Արմաւրի սօսիւններուն պէս:

ՄԵԼԻՔՈՆ ԿԻՐՈՅԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱՎՈՒԹԻՒՆ

(ԾՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԿՐՈՒԹԵԱՆ)

Դաստիարակութեան սկիզբը տունէն է և կը շարունակուի դպրոցին մէջ: Տուն և դպրոց՝ մէկ-մէկու համընթաց և զօրծակից: Շատ կը սխալին այն ծնողքներ, որոնք կը կարծեն թէ իրենց դասակները՝ դպրոցին յանձնելով, վերջացած է իրենց դերը՝ թէ զբոսը պէտք է ամբողջացնէ իրենց թերի թողածները: Առանին կրթութեան պակասը շատ կը գծուարացնէ դաստիարակին գործը: Ան զէմ յանգիման կուգայ կըրթութիւնէ զուրկ գրեթէ այլասերած և պարզապէս ալի և ստունին մէջ անհանդուրժելի դարձած և դպրոցը գրեւթ աշխատակին, և կամ, երեսութապէս ատողջ բաց կազմական թերութիւններով և ժառանգականօրէն վատասերած փոքրիկին:

Ծնողական գորգութեան քի պակասը չէ միշտ պատճառ աղոց զէջ կրթութեան, այլայն՝ գորգութեան քի աղիւստէն ձախարդ կիրառութիւնն է, որ աղուն մէջ յառաջ կը բերէ ժխտական արդիւնք:

Կ. Պ. լիս, 1932

Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՀԵՏ

ԳԼՈՒԽ ԳԼԽԻ ԽՕՍՍԿՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Այն որ լաւ գիրք մը կը ջնջէ, կ'սպաննէ նոյն ինքն բանականութիւնը: Շատեր կ'ապրին աւախանի մեջ իբրեւ բեռ ուրիշներու. իսկ լաւ գիրք մը քանկագին կենսասու արիւնն է մեծ հոգւոյ մը, զմուսուած ու մրերուած՝ ապրելու համար կենաց ի կեանս: Գիրքը՝ շունչն է բանականութեան, եւ ով որ կը ջնջէ այդ անգին կեանքը, անմահութիւն մը կը սպաննէ յաւեւ քան կեանք մը:

ՄԻԼԹՂԵ

Սիրելի փոքրիկ բարեկամներ,

Դուք մեր ցեղին յոյսը և աչքին լոյսն էք: Գիրք ու Գիրք, շարժում ու կեանք կուտան մարդու: Գիրք մը կրնայ որոշել մարդու մը յաւիտենականութիւնը: Բենիամին Ֆրանքլին կ'ըսէր թէ «ձառ բարիք լնելու» անունով գիրքը կարողաւ իր յաւիտենական կեանքը ձեւակերպել, և աւ գիրքի մը մէկ գլուխը հոգի մը կրնայ փրկել: Վատ գիրքի մը մէկ պարբերութիւնը կեանք մը կրնայ աւերել: Գէշ գիրքերը թոյն մը կը ձգեն իրենցմէ հոտքը, որ մեր հոգին կ'ապականէ և մեր ճաշակը կը թիւրէ: Եյնձիլ ձէյմս Նշանաւոր անգլիացին, ամպիոնէն ժողովուրդին ըսաւ թէ ամբողջ կեանքին մէջ կրցած չէր ազատել ինքզինքը այն յոսի տպաւորութիւններէն որ ստացած էր միայն 15 վայրկեան զէջ գիրք մը կարդալէն:

«Սենեակ մը առանց գիրքերու առանց հոգիի մարմինի մը կը նմանի. եթէ խաղալիք կ'ուզեմ՝ գիրք. եթէ բարեկամ՝ գիրք, վարձեալ եթէ ընկեր՝ կրկին գիրք»

ըսուած է: Զգուշացէ՛ք փողոցային լուսնալուծութիւն
ունեցող զիրքերէ և ֆլասակար սինեմաներէ:

Դպրոցական երկսես աշակերտներ և զպրոցէն
զուրս գանուող աղնիւ պատանիներ, երբ հայ զիրք
տան ձեզ, մի՛ մերժէք, այլ՝ դողահար, պատկառաս
ձեռքերով բռնեցէք և թղթատեցէք խրաքանչիւր էջ-
լու գիտցէք թէ անոր սեպած բուլբերը մեր ցեղին զո-
հաբերած կարմիր արիւնները կը ցոլացնեն և անոնց
վրայ կը հեւայ հայ հոգին:

«Ողորմելի է այն մարդը որ հարուստ է աշխարհի
մեծութիւններով, բայց աղքատ է մաքրով»: միշտ յի-
շեցէք մեր եղիշէ պատմագրին այս գեղեցիկ խօսքը և
արհամարհեցէք ամէն անոնք՝ որոնք կը հեղնեն հայ
զիրքն ա: հայ զիրքը

Միշտ սորվելու անյադ փափաք մը ունեցէք: Երբ
պարտիկ փրկութեան մը հարցում եղաւ թէ «Ինչպէս
այնչափ գիտութիւն ամփոփած էր իր մէջ» պատասխա-
նեց. չգիտեմ ես հարցնելու ամօր չգալով»:

Գիրքը՝ միշտ կենդանի ձայն մըն է, իմաստուն մը՝
որուն միշտ մտիկ կ'ընենք, այնպէս որ միշտ անցեալ
մեծամեծ մարդոց իշխանութեան առկ ենք: Գիտնանք
թէ իմաստութիւն չանկելով լաւ իսկանականութիւն մը կը
շանկնի:

ԳԵՂՈՆ ՏՍԱԲԵՐՈՒ ԳԻՒՏԻՆ

Արարաւոր նախնական կողերէն պայծառ արեւուն
մէջ սաւառնեցաւ արծիւը, երկնակապոյտի սիրահար:

Արծիւը ուժգին թափահարեց իր թևերը և փե-
տուր մը նետի պէս եկաւ, իջաւ գետին և ինկաւ Ս.
Մեսրոպի ոտքերուն առջև: Վարդապետը վերցուց ջեր-
մեղանդութեամբ երկնառագ փետուրը և նախադեց
նոր տառերը մագաղաթին վրայ, աչքերը սեւեռած եր-
կրէին:

ՕՏՈՒՐ ՖԻՇԷ

Արեւ. լեզուաց ուսուցչուհեա
Փրակայի Զեխ. համալսարանի

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Տունը մանուկին առաջին զպրոցն է: Դպրոցը մա-
նուկին երկրորդ տունն է: Ու գեռ կայ միջավայրը:
Մանուկը պէտք է մարդ գառնայ ընտանիքին, ցեղին
ու մարդկութեան համար:

«Կ'ապրին միայն այն ազգերը որ լաւ կրթաւորներ
և լաւ ուսուցիչներ ունեն: Ազգ եւ դպրոց համարժեք եւ
նումանիւս եւն քաղաքակրթութեամբ հասարակութիւններուն
համար:

Ֆրանսայի հանդուցեալ վարչապետ Արիսթիտ Գը-
րիանի գոհար խօսքերն են ասոնք: Մտիկ ընենք նաեւ
Տօքթ. Կալըթէն. — «Ըսեմ ինծի քե ձեր իգական սեռը
ի՛նչպէս կը կրթէ, եւ ես ձեզի պիտի բռնմ քե ի՛նչ
ազգ կ'եմ»:

Մնողաց տգիտութիւնն ու անհոգութիւնը սկզբնա-
պատճառն է աշխարհի բոլոր թշուառութեանց: Ման-
կութիւնը կեանքի ամենէն զգալուն եւ ապաւորու-
թեանց ամենէն ընդունակ շրջանն է: Տղաք ինչ աղ-
ղում և շարժում որ չօջափեն, ճշգրտութեամբ կ'օրինա-
կեն լուսանկարչի գիւրազգած ապակիին պէս: Մայրի-
կին նայուածքէն, հայրիկին խօսուածքէն, քոյրիկին
ու աղբարիկին շարժուածքէն աղաք շատ բաներ կը
հիւրընկալեն իրենց հոգւոյն մէջ: Մնողաց նիստ ու
կացը, ընտանիքին մէջ տեղի ունեցած բոլոր անց ու
դարձերը լաւ կամ զէշ, իրենց որոշ ազդեցութիւնները
կ'ունենան աղալոյց վրայ:

Մայրը սիրոյ առաքեալը և օրօրոցը անոր զաւտնի
ուժերուն անուկը նկատուած է: Կուլտուրապէս բարձ-
րացած ժողովուրդները մայրերու ափին մէջ կը փնտ-
ռեն աղգերու ճակատագիրը: Մօրս գաւառականութիւնը
արուեստ չէր, սէր էր: «Ոչ իմաստասէրը, եւ ոչ ալ թա-
ղաւորները օգնութեան կանչենք հայրենիքին, այլ մայ-
րական աղգեցութիւնը միայն»: Գիտե՞նք թէ մայրա-

կան դպրոցը առաջին դպրոցն է և ան է որ հիմք կը
դնէ երասխայի բնաւորութեան :

Մտիկ ընենք Մէլէլայնը. — «Տղայ մը կրթելը՝ անձ
մը կրթել է, աղջիկ մը կրթելը՝ ազգ մը կրթել է»։ Աւել-
ցընենք, աղջկայ դաստիարակութեան հոգ չսանիլը, բուն
խակ իւր բնականաց համար ամօք պատահել է :

Գրքերը հոգւոյն համար են ա՛յն՝ ինչ որ է սնունդը
մարմնոյն համար :

«Այս կիներ իր երիտասարդութեան զիրքը ցոյցած է
ըսելով, Աստուած, ամուսին և զաւակներ»։ Բիւրիցս
երանի՛ այն կիներուն, որոնք իրենց կեաքին նշանա-
րան ընտրած են Լամարթինի այս խօսքը :

Եթէ հրաշք մը պիտի դործուի յօգուտ յողորմիկ, ջը-
ղային աղուն, ոչ դաստիարակները, ո՛չ հոգերոյժ-
ները, ո՛չ իրաւարանները և ո՛չ ալ օրէնսդիրն է որ պի-
տի դործեն այս հրաշքը, հակառակ իրենց հրաշայի ճի-
գերուն, իրենց ձեռնհասութեան և անձնուիրութեան :

Այս հրաշքին գաղանիքը կը գտնուի տան մէջ խակ :
Գ. Գ. Գ.

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԷՐԸ

Գիտէ՞ք, ի՞նչ է մայր մը ունենալն, գիտէ՞ք ի՞նչ
է ըլլալն խեղճ փոքրիկ, տկար, մերկ, թշուառ, անօ-
թի, աշխարհի վրայ միակուկ և զգալ թէ ունիս քու
քովը, քու վերեն քալող երբ դու կը քալես, կեցող
երբ դու կը կենաս, ժպտող, երբ դու կ'արտասուես.
կին մը, ի՞նչ կ'ըսեմ, հրեշտակ մը, որ հոն է, որ քեզ
կը նայի, որ քեզ խօսիլ կը սորվեցնէ, որ քեզ կար-
դալ կը սորվեցնէ, որ քեզ սիրել կը սորվեցնէ, որ քու
մասնեբդ ձեռքին մէջ կը տաքցունէ, մարմինդ՝ ծուն-
կերուն վրայ, հոգիդ սրտին մէջ, որ իր կաթը կու-
տայ քեզի՝ երբ փոքր ես, իր հացը՝ երբ մեծ ես, իր
կեանքը միշտ, որուն դուն «մայրիկ» կ'ըսես և նա
կ'ըսէ քեզ. «գաւա՛կս», այնպէս քաղցր կերպով մը որ
այս երկու բառերը զԱստուած կ'արտայայեն :

Վ. Հիւկո

«Ազգային գրադարան

NL0212981

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ-ՍԻՍԻ ԼՈՒՍԻՆԱՆ ՇԱՅ
ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Երբ Հայ ազգը ըմբռնե իրար պահելու ամենամեծ
ու կենսական սկզբունքը, այն ասեն ոչ մեկ բռնամի
կարող է տալալի մեր ցեղային հիմերը:

Խ. ԱՐՈՎԵԱՆ

Շատ անգամներ մեր մեջ է պահուած այն օգնու-
քիւնը, զոր մենք դուրսէն կ'սպասենք:

ՇԷՅՔՍԻՐԻ

Տրուած նուէրը պիտի յատկացուի Լուսինեան Վարժա-
րանի որը եւ չքաւոր աշակերտներու թոշակին:

Հասցէ.— A. RAPAE LIAN

Nor—Sis, Bourdj—Hamoud

BEYKROUTH, Liban